

**Briuselis, 2025 m. gegužės 26 d.
(OR. en)**

9395/25

**DEVGEN 76
FIN 557
COAFR 108
ACP 32
RELEX 655
NDICI 4
SAN 248
SUSTDEV 38**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2025 m. gegužės 26 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 7403/25 + ADD 1

Dalykas: Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 18/2024 „ES finansinė parama sveikatos sistemoms atrinktose šalyse partnerėse. Vadovautasi bendro pobūdžio strateginiais tikslais, tačiau intervencijoms neigiamos įtakos turėjo koordinavimo ir tvarumo problemos“
– Tarybos išvados (2025 m. gegužės 26 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 18/2024 „ES finansinė parama sveikatos sistemoms atrinktose šalyse partnerėse. Vadovautasi bendro pobūdžio strateginiais tikslais, tačiau intervencijoms neigiamos įtakos turėjo koordinavimo ir tvarumo problemos“; jas Taryba patvirtino 2025 m. gegužės 26 d. surengtame 4099-ame posėdyje.

Tarybos išvados dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 18/2024 „ES finansinė parama sveikatos sistemoms atrinktose šalyse partnerėse. Vadovautasi bendro pobūdžio strateginiais tikslais, tačiau intervencijoms neigiamos įtakos turėjo koordinavimo ir tvarumo problemos“

1. Taryba palankiai vertina Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 18/2024 dėl ES finansinės paramos sveikatos sistemoms atrinktose šalyse partnerėse. Ataskaitoje vertinama ES finansinė parama sveikatai šalyse partnerėse 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpiais, kurios vertė kiekvieną laikotarpį viršijo 3 mlrd. EUR, ir 2021–2027 m. laikotarpiu iki 2024 m. pradžios, kurios vertė iki tol viršijo 2 mlrd. EUR. Taryba atkreipia deramą dėmesį į ataskaitoje pateiktas išvadas ir rekomendacijas.
2. Taryba tebėra įsipareigojusi, kad būtų visapusiškai įgyvendinta Visuotinės sveikatos strategija, kuriai taip pat pritaria vyriausiasis įgaliotinis, ir primena savo išvadas „ES visuotinės sveikatos strategija. Geresnė visų sveikata kintančiame pasaulyje“¹. Tai apima raginimą, laikantis visapusiško požiūrio, siekti platesnio užmojo: dėmesį sutelkti ne tik į gyvybių gelbėjimą ir ligų atsiradimo bei plitimo mažinimą, bet ir į sveikatos, įskaitant psichikos sveikatą, bei į gerovės puoselėjimą ir kovą su diskriminacija bei stigmatizavimu, visų pirma moterų ir mergaičių, vaikų ir jaunimo, vyresnio amžiaus asmenų, neįgaliųjų, LGBTI asmenų, čiabuvių tautų ir pažeidžiamoje bei marginalizuotoje padėtyje esančių asmenų bei bendruomenių, taip pat migrantų ir perkeltųjų gyventojų atžvilgiu. Taryba pakartoja, kad visuotinei sveikatai užtikrinti reikia veiksmingo daugiašališkumo ir įvairių suinteresuotųjų subjektų įtraukimų partnerystę, nes tai yra itin svarbūs ES išorės politikos ramsčiai, būtini siekiant stiprinti taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką. Tarybai taip pat tebėra labai svarbi ES ir AS partnerystė visuotinės sveikatos srityje.

¹ Dok. ST 5908/24, 2024 m. sausio 29 d.

3. Taryba akcentuoja svarbą vystomojo bendradarbiavimo vaidmenį sveikatos srityje ir glaudaus bendradarbiavimo su šalimis partnerėmis, vykstančio abi puses laikant lygiavertėmis, svarbą gerinant vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros produktais ir paslaugomis, stiprinant sveikatos sistemas, kad būtų siekiama visuotinės sveikatos apsaugos, ir prisidedant prie pandemijų prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas. Visuotinė sveikata yra vienas iš pagrindinių ES išorės politikos ramsčių, įskaitant strategijos „Global Gateway“ ir Europos komandos iniciatyvas sveikatos srityje. Taryba dar kartą patvirtina, kad ES ir jos valstybės narės kartu su partneriais, remdamiesi solidarumu, žmoniškumu, lygybe, lyčių lygybe ir pagarba žmogaus teisėms, atlieka vadovaujamą vaidmenį gerinant visuotinę sveikatą. Itin svarbu užtikrinti strateginę mūsų politikos ir finansinės paramos darną su šalių partnerių prioritetais ir sistemomis.
4. Taryba primena, kad ES parama šalių partnerių sveikatos sektoriui padeda siekti bendro ES vystymosi politikos tikslo – mažinti ir galiausiai panaikinti ypač didelį skurdą. Vadovaudamasi tarptautiniu požiūriu į sveikatą, visų pirma Jungtinių Tautų 3-uoju darnaus vystymosi tikslu, ES teikia finansavimą šalių partnerių sveikatos sistemoms pagal dvišales ir regionines programas, su sveikata susijusias Europos komandos iniciatyvas, per JT organizacijas partneres, pavyzdžiui, Pasaulio sveikatos organizaciją, ir kitas daugiašales organizacijas partneres, pavyzdžiui, Pasaulinį kovos su AIDS, tuberkulioze ir maliarija fondą, Vakcinacijos aljansą GAVI ir Pandemijų fondą.
5. Taryba palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad ES rėmė įvairias sveikatos srities intervencijas, kurios atitiko šalių poreikius, ir kad ES parama padėjo užtikrinti jų sveikatos sistemų veikimą.
6. Taryba atkreipia dėmesį į Audito Rūmų išvadą, kad skirstant lėšas būta trūkumų, kad projektų veiksmingumui neigiamos įtakos turėjo koordinavimo ir tvarumo problemos ir kad vykdant stebėseną nebuvo galima susidaryti išsamaus vaizdo apie Komisijos veiklą sveikatos sektoriuje.
7. Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad specialiojoje ataskaitoje pateiktos ES paramos sveikatai vietoje išsamios analizės aprėptis yra ribota ir įtrauktos tik trys šalys: Burundis, Kongo Demokratinė Respublika (KDR) ir Zimbabvė. Be to, Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama visuotinei ir šalies lygmens paramai, bet neįtrauktos regioninės iniciatyvos.

8. Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje pateikta pastabų apie ES paramą sveikatai šalyse partnerėse, taip pat rekomendacijų dėl būsimos paramos, konkrečiai: geriau derinti šalių poreikius ir sveikatos priežiūros lėšų paskirstymą; nustatyti aiškius visuotinių sveikatos iniciatyvų finansavimo kriterijus; geriau atlikti poreikių analizę ir geriau koordinuoti įrangos bei vaistų paskirstymą; analizuoti valdymo išlaidų pagrįstumą; vengti dubliavimosi ir užtikrinti sinergiją; visapusiškai stebėti ES paramą; skatinti sveikatos sistemų tvarumą ir padidinti įrangos techninės priežiūros svarbą.
9. Taryba atkreipia dėmesį į išsamius Komisijos atsakymus, pridėtus prie specialiosios ataskaitos, ir palankiai vertina tai, kad visoms ataskaitoje pateiktoms rekomendacijoms Komisija pritarė arba iš dalies pritarė. Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos atsakymuose į specialiąją ataskaitą nurodytus papildomus geriausios praktikos atvejus.

Geriau derinti šalių poreikius ir sveikatos priežiūros lėšų paskirstymą

10. Taryba atkreipia dėmesį į Audito Rūmų ataskaitos išvadas, kuriose pabrėžiami šalių partnerių poreikių reitingavimo ir geografinio ES pagalbos sveikatos sektoriui paskirstymo skirtumai, ir į rekomendaciją koordinuoti ir, jei įmanoma, iš naujo subalansuoti lėšų paskirstymą pasaulinėms iniciatyvoms, regioninėms iniciatyvoms ir dvišalei paramai šalims. Taryba palankiai vertina Komisijos ketinimą tobulinti šalių reitingavimo rengimo kriterijus ir išnagrinėti, kaip tinkamai įtraukti reitingavimą į kitą programavimo procesą. Taryba pabrėžia, kad paskirstant ES teikiamą sveikatos srities finansavimą reikia tinkamai atsižvelgti į šalių partnerių poreikius. Taryba pabrėžia, kad sprendžiant sveikatos problemas pagal Visuotinės sveikatos strategiją ir įgyvendinant su sveikata susijusius iniciatyvos „Global Gateway“ projektus labai svarbu integruoti pasaulinio, regioninio ir šalies lygmens paramą.

Nustatyti aiškius visuotinių sveikatos iniciatyvų finansavimo kriterijus ir geriau dokumentuoti lėšų skyrimo procesą

11. Taryba akcentuoja, kad, kaip pabrėžta Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje, svarbu nustatyti aiškius, konkrečius ir, kai taikytina, kiekybiškai įvertinamus visuotinės sveikatos iniciatyvų finansavimo kriterijus ir tobulinti šio proceso dokumentavimą. Taryba teigiamai vertina tai, kad, kaip nurodyta Komisijos atsakymuose, skirdama finansavimą visuotinės sveikatos iniciatyvoms Komisija jau atsižvelgia į kokybinius ir kiekybinius elementus, ir palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą tobulinti dokumentavimo procesą bendradarbiaujant su ES valstybėmis narėmis.

Geriau atlikti poreikių analizę ir geriau koordinuoti įrangos bei vaistų paskirstymą

12. Taryba pritaria Audito Rūmų išvadai, kad būtų galima toliau gerinti įrangos ir vaistų paskirstymo šalyse partnerėse koordinavimą. Taryba akcentuoja Europos komandos požiūrį į su sveikata susijusios politikos ir veiklos koordinavimą, nustatytą reaguojant į COVID-19 pandemiją ir taip pat įgyvendinamą analizuotose bendradarbiavimo srityse. Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos atsakymus, kuriuose minimas nepakankamas tiek paramos teikėjų, tiek vyriausybių teikiamas finansavimas, dėl kurio kyla atsargų pasibaigimo problemų. Taryba palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą dirbti su šalimis partnerėmis, kad padėtų nustatyti jų sveikatos strategijas ir toliau didinti jų gebėjimą analizuoti poreikius, planuoti ir koordinuoti.

Analizuoti valdymo išlaidų pagrįstumą

13. Taryba atkreipia dėmesį į Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje pateiktą pastabą, kad intervencijų sveikatos sektoriuje išlaidoms įtakos turėjo daugiasluoksnė įgyvendinimo struktūra, ir pabrėžia, kad svarbu stiprinti biudžete numatytų valdymo išlaidų pagrįstumo analizę. Taryba primena, kad svarbu laikytis reglamentavimo sistemos ir joje nustatytų valdymo išlaidų ribų, tačiau mano, kad taikytinos gairės ir nurodymai gali būti tobulinami, ir palankiai vertina su tuo susijusias Komisijos pastangas.

Vengti remiamų visuotinės sveikatos iniciatyvų sutapimo ir užtikrinti jų sinergiją

14. Taryba pabrėžia, kad svarbu vengti visuotinės sveikatos iniciatyvų sutapimo ir užtikrinti jų tarpusavio papildomumą bei koordinavimą, kad būtų užtikrintas veiksmingumas, visapusiškai įgyvendinant Lusakos darbotvarkę. Taryba pabrėžia su pasauline sveikata susijusių Europos komandos iniciatyvų teigiamą indėlį užtikrinant sinergiją bei papildomumą ir vertina su tuo susijusį Komisijos darbą, taip pat palankiai vertina atnaujintas Komisijos pastangas užtikrinti remiamų visuotinės sveikatos iniciatyvų sinergiją. Taryba ragina Komisijos tarnybas ir EIVT, kartu su ES delegacijomis, dirbti su valstybėmis narėmis, kad būtų padidintas ES finansavimo matomumas šalių partnerių tikslinėms gyventojų grupėms.

Nustatyti rodiklius, pagal kuriuos būtų galima visapusiškai stebėti ES paramą sveikatos sektoriui

15. Taryba primena Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją Komisijai nustatyti išsamius ES intervencijų sveikatos sektoriuje rodiklius ir įvertinti galimybę teikiant ES intervencijų naudojant kelių teikėjų lėšas rezultatų ataskaitas taikyti proporcinį metodą. Taryba palankiai vertina Komisijos ketinimą laikytis esamų rodiklių ir sistemų vadovaujantis Lusakos darbotvarke. Šiuo klausimu Taryba pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad pastangos stebėti ir priskirti rezultatus būtų dedamos glaudžiai koordinuojant veiklą su visais partneriais ir būtų atidžiai suderinamos su poreikiu užtikrinti atsakomybę ir turimais pajėgumais. Taryba taip pat palankiai vertina Komisijos ketinimą toliau vertinti galimybę taikyti proporcinį metodą teikiant ataskaitas apie ES intervencijų faktiniais duomenimis grindžiamus, bendrai pasiektus, tinkamus ir lyčiai atžvalgius rezultatus.

Imtis veiksmų sveikatos sistemų tvarumui skatinti

16. Taryba pabrėžia, jog svarbu parengti aiškias pereinamojo laikotarpio ir pasitraukimo strategijas, kad būtų užtikrintas sveikatos sistemų tvarumas ir pažanga siekiant visuotinės sveikatos apsaugos ir Darnaus vystymosi tikslų, ir pripažįsta pagrindinį Lusakos darbotvarkės vaidmenį šioje srityje. Taryba pabrėžia, kad diskusijose dėl sveikatos sistemų turėtų dalyvauti visi atitinkami subjektai, įskaitant šalių partnerių vyriausybes, ir turėtų būti skatinama sutelkti vidaus išteklius, kartu pripažįstant veiklos sudėtingomis aplinkybėmis sunkumus. Taryba palankiai vertina Komisijos vykdomą darbą, kuriuo siekiama gerinti sveikatos sistemų tvarumą, ir ragina planuojant ir programuojant ES veiksmus bei Europos komandos iniciatyvas racionalizuoti tvarumą, vidaus išteklių sutelkimą ir tinkamas pasitraukimo strategijas.

Didinti įrangos, pristatytos įgyvendinant projektus, techninės priežiūros svarbą

17. Taryba pritaria Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje pateiktai rekomendacijai vykdant įrangos viešuosius pirkimus įtraukti techninės priežiūros aspektus ir imtis veiksmų, kad suinteresuotiesiems subjektams būtų padedama sukurti techninės priežiūros kultūrą ir tvarką. Taryba palankiai vertina Komisijos ketinimą imtis su šia rekomendacija susijusių veiksmų savo dialoge su įgyvendinimo partneriais ir šalimis partnerėmis, taip pat rengiant Komisijos tiesiogiai valdomų konkursų technines sąlygas. Taryba pripažįsta sunkumus, susijusius su elgesio ir kultūros keitimu įrangos techninės priežiūros srityje, ir palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą didinti informuotumą ir integruoti techninės priežiūros mokymus pristatant įrangą.
18. Taryba prašo Komisijos laiku imtis tolesnių veiksmų, susijusių su specialiojoje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimu. Taryba ragina Komisiją išanalizuoti bei identifikuoti galimus sisteminius iššūkius ir prireikus į juos reaguoti, kai Audito Rūmų rekomendacijose nustatytų sunkumų atveju Komisijos įgyvendinimo programoje gali būti pastebima pasikartojančių problemų.